

МОНІТОРИНГ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

MONITORING THE EFFICIENCY OF THE BANKING SYSTEM OF UKRAINE

У статті розглянуто результати моніторингу ефективності функціонування банківської системи України. Під час моніторингу ефективності функціонування банківської системи України зосереджено увагу на дослідженні показників в розрізі груп банків залежно від їх власника. В період 2015-2020 рр. половина суб'єктів вітчизняного банківського бізнесу виявилися неефективними. Абсолютним показником ефективності функціонування банківської системи є динаміка чистого прибутку. Фінансовий результат банків України впродовж 2015-2017 р. був від'ємним, а банківська система – збиткова. Сукупно чистий прибуток банківської системи отримала у 2018 р. У 2019 р. прибуток значно зріс, проте протягом 2020 р. темпи зростання уповільнилися. Високу операційну ефективність протягом 2018-2020 рр мали іноземні банки. Результати дослідження дають змогу дійти до загального висновку, що загалом по системі банківський бізнес на кінець досліджуваного періоду працює ефективно.

Ключові слова: банк, банківська система, моніторинг, прибутковість, ефективність.

The article considers the results of monitoring the efficiency of the banking system of Ukraine. Monitoring the effectiveness of the banking system is based primarily on the study of the profitability of the bank, which management achieves in the process of managing this bank. During the monitoring of the efficiency of the banking system of Ukraine, attention was focused on the studied indicators in terms of groups of banks depending on their owner. In the period 2015-2020, half of the domestic banking entities were inefficient. The management of such banks was unable to establish effective management, and therefore the vast majority of banks were declared insolvent and liquidated from the banking system. The crisis in the banking system showed the depth of the problems that banks had accumulated at that time. This crisis also had positive consequences for the economy, as only the most stable banks remained operational, with liquidity, solvency, profitability, and organization and business models effective. The absolute indicator of the efficiency of the banking system is the dynamics of net profit. The financial result of Ukrainian banks during 2015-2017 was negative, and the banking system was unprofitable. The banking system's total net profit was received in 2018. In 2019, profit increased significantly, but during 2020 the growth rate slowed down. The reason for the long-term losses of banks in recent years was, first of all, the decline in asset quality. The spread of the pandemic in 2020 worsened the financial condition of banking institutions, but the number of unprofitable banks did not increase. Over the last three years, there has been a tendency to increase both total operating income and their main components, namely net commission and net interest income. Only foreign banks in terms of groups had a consistently high operational efficiency during 2018-2020. The results of the study allow us to conclude that in general the banking system at the end of the study period is working effectively. The future of the banking system in Ukraine cannot be accurately predicted. Banks need to be able to adapt quickly to changes in the factors that affect their profitability.

Key words: bank, banking system, monitoring, profitability, efficiency.

УДК 336.771

DOI: <https://doi.org/10.32843/bses.73-17>

Юрій Е.О.

к.е.н., доцент,
завідувач кафедри публічних,
корпоративних фінансів
та фінансового посередництва
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

Yurii Eduard

Yurii Fedkovych Chernivtsi
National University

Постановка проблеми. Зміни, які відбуваються останнім часом в економічній системі країни, мають кардинальний вплив на напрями та темпи розвитку банківської системи. Головними чинниками, що викликають дисбаланси в економіці України є: пандемія COVID-19; скорочення реального сектору економіки; зростання частки відтоку коштів з вітчизняної економіки на оборону; прискорення інфляції, що призвело до зменшення доходів населення та скорочення споживання в реальному вимірі; значний негативний дисбаланс між зносом капіталу та об'ємами інвестицій; сировинна орієнтація промислового виробництва; розвиток фінансового сектору, який супроводжується стрімким скороченням депозитної бази та пропозиції кредитів. З огляду на це, виникає потреба в окресленні підходів до моніторингу функціонування банківських установ у нових конкурентних умовах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

На дослідженні питань економічної ефективності свою увагу зосередило багато зарубіжних та

вітчизняних науковців. Авторами цих досліджень є такі вчені: А. Berger [1], М. Житар [2], А. Завербний [3], І. Кондіус [4], Р. Мудра [5], Я. Пась [6], Т. Погорелова [7], Н. Сокульський [3], А. Ясентюк [2] та багато інших.

Поряд із цим питання систематизації підходів до забезпечення ефективності діяльності банків в умовах пандемії COVID-19 та загостренні кризових явищ в економіці України залишається актуальним.

Постановка завдання. На основі моніторингу показників ефективності банківської системи України, визначити фактори, що впливають на ефективність функціонування банків в сучасних умовах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ефективність суб'єкта господарювання в економіці розглядається як результат, що можна визначити шляхом порівняння показників доходів з витратами, які були витрачені на отримання цього результату, тому економічної ефективності банківська установа як суб'єкт господарювання

досягає тоді, коли з наявних фінансових й інших ресурсів отримує більший результат діяльності, окупивши витрати на надання послуг клієнтам та забезпечення належного функціонування банку. Таким чином, моніторинг ефективності функціонування банківської системи базується перш за все на дослідженні розвитку прибутковості банку, якого досягає керівництво в процесі здійснення управління цим банком [6].

Під час моніторингу ефективності функціонування банківської системи України варто зосередити увагу на дослідженні показників в розрізі груп банків залежно від їх власника. До таких груп відносяться: банки з державною часткою; банки з приватним капіталом, банки, які належать до іноземних банківських груп. Такий поділ банків на ці три групи являється офіційним групуванням банків, на які поділяє їх НБУ під час здійснення аналізу та представлення результатів функціонування банків в Україні. Розподіл банків України за кожною окремою групою продемонстровано в табл. 1.

В період 2015-2020 рр. з банківської системи України було виведено 74 банківські установи. Станом на 31 грудня 2020 р. існувало 73 діючих (платоспроможних) банків. Такі дані дають змогу усвідомити величину кризових явищ, що пережила банківська система України, оскільки кількісно половина суб'єктів вітчизняного банківського бізнесу виявилися неефективними. Менеджмент таких банків не зміг налагодити ефективне управління діяльністю, а тому абсолютна більшість банків були визнані неплатоспроможними та за процедурою ліквідації були виведені з банківської системи [6].

Пережита криза банківської системи показала глибину проблем, що накопичили банки на той момент. Головними з них були: високий рівень ризиків, які приймали ці банки; відсутність чіткої стратегії діяльності на ринку; відсутність стабільних джерел доходу, що поєднувалося з їх надмірними витратами. Разом усе це призвело до масової збитковості банківських установ. Однак

пережита криза мала для економіки й позитивні наслідки, адже залишилися функціонувати тільки найстабільніші банки, ліквідність, платоспроможність, прибутковість, організація та модель бізнесу яких виявилися ефективними. Менеджмент цих банків здійснював ефективне управління, чим забезпечив на основі чіткої стратегії та обліку перехід довіреного їм банківського бізнесу до наступного етапу розвитку.

Якщо проаналізувати дані в структурі за групами банківських установ, то майже усі (65 із 74) із виведених з ринку банків виявилися банками, що належали до групи банків з приватним вітчизняним капіталом. Це здебільшого надмірно ризикові, малі банки та банки, які не вели ефективної ринкової діяльності й зосереджувалися на підтримці приватних інтересів власників щодо обслуговування бізнесів цих власників [6, с. 74].

Обрані для аналізу банки всередині кожної із груп є досить однорідними, хоча й існують винятки. Зокрема, ПАТ КБ «ПриватБанк», що належить до групи банків з державною часткою, являється найбільшим банком країни, та враховуючи його велику частку в активах банківського ринку (28%), вважається, що аналізувати його варто окремо.

Абсолютним показником ефективності функціонування банківської системи є динаміка (зниження чи зростання) чистого прибутку (рис. 1).

Згідно даних рисунку 1, фінансовий результат банків України впродовж 2015-2017 р. був від'ємним, а банківська система – збитковою. Найбільший обсяг збитку банківська система отримала за результатами 2016 року – 159,4 млрд. грн. Негативна тенденція збитковості банківської системи у 2017 р. була переломною, оскільки з цього ж року банки почали покращувати результат своєї діяльності, хоча в прибуток ще не вийшли. Сукупно чистий прибуток банківська система отримала у 2018 р. У 2019 р. прибуток значно зріс і становив 58,4 млрд. грн., проте протягом 2020 р. темпи зростання уповільнилися.

Таблиця 1

Динаміка кількості банків України в розрізі груп банків

Групи банків	Роки					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Приватні	85	65	54	51	50	48
зміна за рік	-30	-20	-11	-3	-1	-2
Державні	7	6	5	5	5	5
зміна за рік	0	-1	-1	0	0	0
Іноземні	25	25	23	21	20	20
зміна за рік	0	0	-2	-2	-1	0
Неплатоспроможні	3	4	2	1	0	0
зміна за рік	-13	1	-2	-1	0	0
Платоспроможні (усі діючі)	117	96	82	77	75	73
зміна за рік	-30	-21	-14	-5	-2	-2

Джерело: побудовано автором на основі [6]

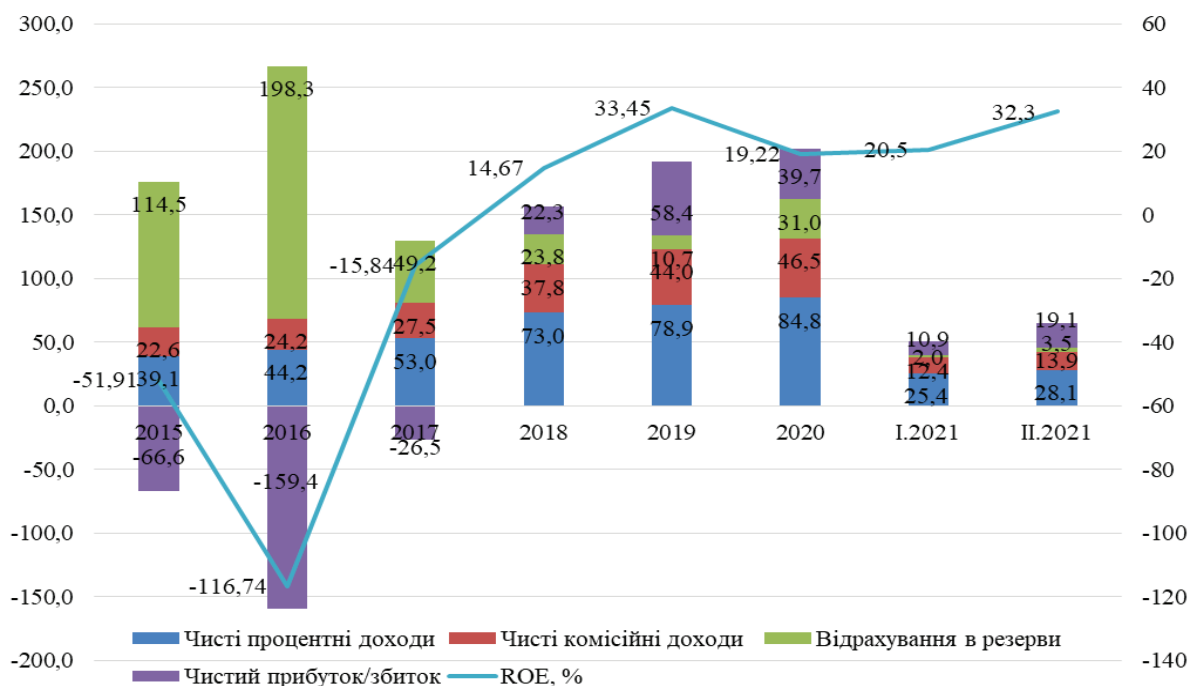

Рис. 1. Динаміка фінансового результату банків та рентабельності капіталу (ROE)

Джерело: узагальнено автором на основі [6, 8]

Причиною тривалої збитковості банків, а отже, неефективності функціонування банківської системи впродовж останніх років було перш за все зниження якості активів. Дана тенденція була спричинена двома групами чинників, а саме: зниженням платоспроможності клієнтів і кризовими тенденціями в економіці, а також надмірною схильністю банківських установ до прийняття досить високих кредитних ризиків, багато з яких реалізувалися. В зв'язку з цим із підвищенням вимог до платоспроможності банків, що було реакцією НБУ для подолання кризових тенденцій у банківській системі, банки були вимушені значно збільшувати резерви під проблемні активи. Оскільки кошти на це відраховуються з чистого операційного прибутку банку, тому зменшують фінансовий результат банків. З цієї причини банківська система була збитковою до 2018 р.

У 2020 р. банки отримали 39,7 млрд. грн. чистого прибутку, що на 32% менше аналогічного періоду минулого року, коли банківський сектор заробив 58,4 млрд. грн. При цьому понад 60% всього прибутку 2020 р. отримав ПАТ КБ «ПриватБанк».

Поширення пандемії у 2020 р. погіршило фінансовий стан банківських установ, проте кількість збиткових банків не зросла, 65 банків з 73 платоспроможних були прибутковими і взагалі отримали чистий прибуток у розмірі 47,7 млрд. грн., що перевищило збитки 8 банків в обсязі 6,4 млрд. грн.

Оскільки показник ROE показує рівень прибутковості вкладених акціонерами коштів в банківський бізнес, він може виступати орієнтиром

у виборі найпривабливішого напрямку інвестування. При низькій рентабельності капіталу власники можуть прийняти рішення про продаж акцій і подальшого інвестуванні коштів у більш прибутковий бізнес. Значення показника ROE станом на 2020 р. на рівні 19,22% означає, що кожні 100 грн. власного капіталу банків України в середньому у рік акумулюють 19,22 грн. чистого прибутку, що є достатнім показником ефективності управління.

Ситуація в попередні роки була зовсім іншою. Тенденції розвитку прибутковості капіталу банківських установ відображають загальний тренд їх абсолютної прибутковості. До 2017 р. впродовж тривалого періоду власники банків несли втрати від володіння таким бізнесом, що пов'язано з неефективним управлінням розвитком банківської системи у країні у цей період. Втрати були найбільшими у 2016 р., склавши 116,74%, тому власникам банків масово довелося, аби втримати його на ринку, докапіталізувати належний їм бізнес. Більшість тих банків, власники яких виявилися неспроможними це здійснити, були визнані неплатоспроможними та, зрештою, ліквідовані. Позитивне значення рентабельності капіталу було відновлено банками у 2018 р. і на кінець року сягнуло 14,67% [6].

Варто відмітити, що рентабельність капіталу у різних банків різна. З рисунку 2 видно, що за останні 5 років ефективність управлінням розвитком банківської системи в Україні загалом все ж таки покращується.

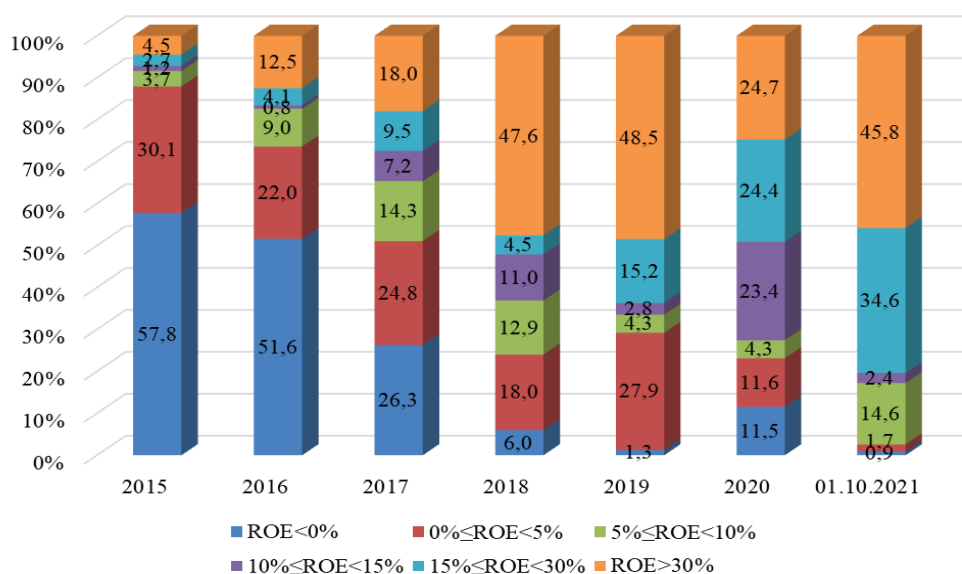

Рис. 2. Розподіл активів банків України за рентабельністю капіталу

Джерело: побудовано автором на основі [8]

Якщо у 2015 р. ROE з показником більше 30% можна було спостерігати тільки у банків, на частку яких припадало 4,5% активів банківської системи, то таких вискоєфективних банків у 2019 р. було за досліджуваний період найбільше, а сукупна їхня частка становила 48,5% активів банківського сектору. Даний результат забезпечили 15 банків, серед яких державними є два (зокрема, ПАТ КБ «ПриватБанк»), проте більшість склали іноземні банки.

Дослідження розподілу активів банків України за рентабельністю капіталу впродовж 2015-2020 рр. показує, що в активах банківського сектору з кожним роком знижується частка збиткових банків. Якщо у 2015 р. збитковими були банківські установи, які сукупно володіли 57,8% усіх банківських активів, то станом на 01.10.2021 р. на сукупну частку таких банків припадало тільки 0,9% активів банківської системи. Низька частка збиткових банків прослідковується у 2018 та 2019 рр. і відповідає значенням 6,0% та 1,3%. Проте у 2018-2020 рр. залишається відносно значною частка банківських установ, прибутковість капіталу яких є мінімальною, складаючи 0%- 5%.

Важливими показниками ефективності розвитку банківської системи виступають операційні доходи та операційна ефективність банків (CIR). Динаміку операційних доходів банків у розрізі складових частин зображено на рисунку 3.

Отже, впродовж останніх трьох років наявна тенденція до зростання і загальних операційних доходів, і їхніх головних складових частин, а саме чистого комісійного та чистого процентного доходів. В абсолютному розмірі сукупні операційні доходи банківської системи за 2018-2020 роки

зросли на 56 млрд. грн., а саме з 96 млрд. грн. у 2018 р. до 152 млрд. грн. у 2020 р. Приріст становить 58,3%. Найбільшу питому вагу в операційних доходах банківських установ займає чистий процентний дохід. Отримується він банками перш за все від кредитної діяльності, що активізувалася разом із покращенням економічного стану громадян та суб'єктів господарювання. Обсяг чистого процентного доходу зріс за досліджуваний період з 12 млрд. грн. на початку 2018 р. до 28 млрд. грн. на кінець другого кварталу 2021 р.

Пандемія COVID-19, яка з'явилась раптово, здійснила свій вагомий вплив чи не на кожен сферу бізнесу та економіки. Проте, незважаючи на безліч негативних наслідків, вона також спричинила і позитивні зміни. Дослідження «COVID-19. Життестійкі» консалтингової групи One Philosophy показало, що пандемія стала каталізатором для запускових продуктів чи послуг 71% організацій, а 55% залучили нових партнерів для створення спільних ініціатив [2, с. 120].

Про те що таке цифровий банкінг, вже давно знають чи не усі користувачі банківських послуг у світі. Однак в Україні це поняття стало широко використовуватися лише протягом останніх декілька років. Український банкінг ще довго міг би розвиватися під класичною схемою, проте пандемія COVID-19 повністю змінила уявлення про цифровізацію банківської сфери. Варто зауважити, що з 74 діючих банків в Україні, лише менше половини провели цифровізацію своїх банківських послуг у режим онлайн до початку пандемії. Під впливом карантинних обмежень свої інтернет-банкінги запустили (або здійснили повний ребрендинг додатків) такі банківські установи, як Креді

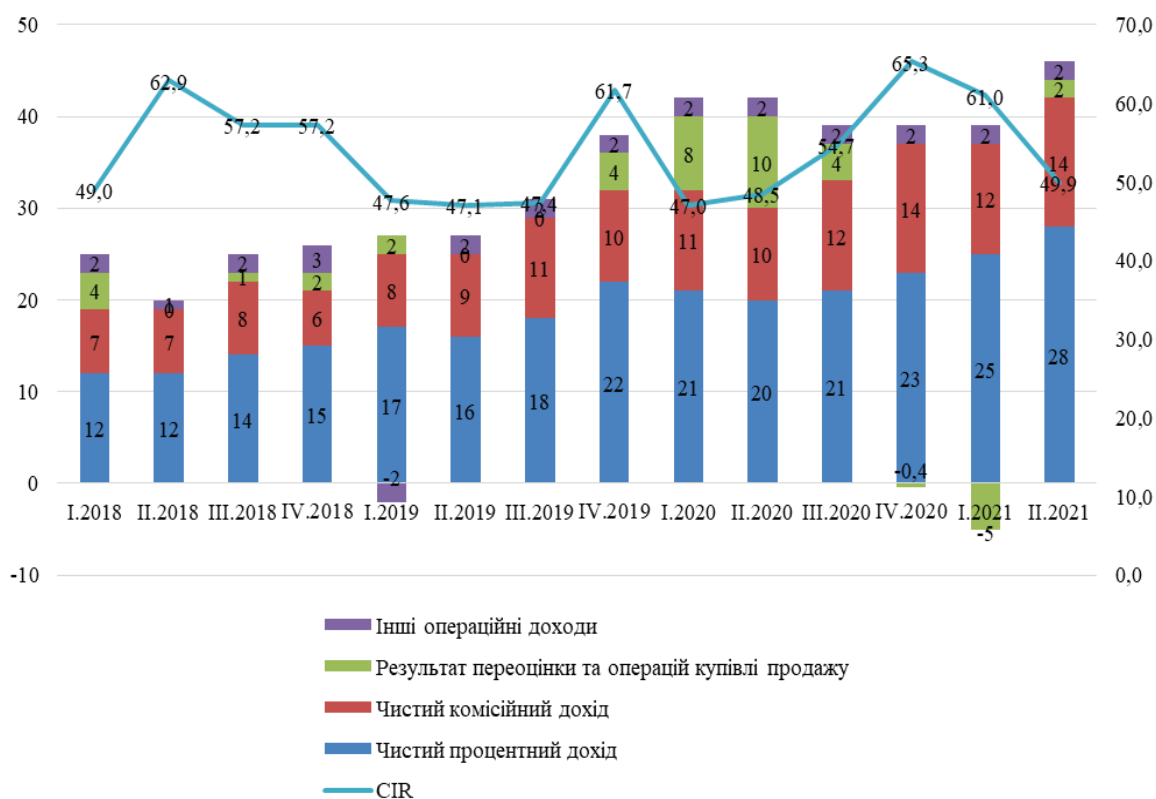

Рис. 3. Динаміка операційних доходів банків у розрізі складових частин

Джерело: побудовано автором на основі [8]

Агріколь, АльфаБанк Україна, Кредобанк, Правекс Банк, Банк Південний, Укргазбанк та інші [3, с. 7].

Проте самі по собі доходи не до кінця відображають стан ефективності функціонування банківського бізнесу, якщо не порівнювати їх з коштами, витраченими для отримання цих доходів. Проаналізуємо для цього операційну ефективність банків.

Оскільки повний контроль над операційними витратами повністю належить керівництву банку, використовується показник CIR задля визначення ефективності керівництва банком, щоб мінімізувати адміністративно-господарські витрати. Чим меншим є значення показника CIR, тим банк ефективніше здійснює свою діяльність. Рекомендоване значення даного показника становить не більше 70% [1, с. 182].

Аналіз показує, що протягом 2018-2020 рр. загалом по системі операційна ефективність банківської системи постійно коливається та має нестабільну тенденцію. На початок 2020 р. показник мав найменше за досліджуваний період значення – 47,0%, проте вже на кінець року його значення досягло 65,3%, що свідчить про більшу ефективність, ніж у 2018 р. (зміна коливань становить від 49,0% до 62,9%) та 2019 р. (зміна коливань становить від 47,1% до 61,7%). На початку 2021 р. операційні витрати становили трохи менше половини всіх операційних доходів (49,9%).

За результатами аналізу операційної ефективності за групами банків України можна зробити висновки, що лише іноземні банки у розрізі груп мали стабільно високу операційну ефективність протягом 2018-2020 рр. Порівняно з минулим роком в усіх групах операційна ефективність поліпшилася, окрім приватних банків з українським капіталом, операційні витрати яких зростали вдвічі вищими темпами, ніж у секторі загалом. Станом на 2020 рік найбільш оптимальне співвідношення операційних витрат та доходів (CIR) спостерігалося у Пат КБ «ПриватБанку» (25,8%). Друге місце посідають іноземні банки (48,6%) (без російських, у яких 59,2%) [8].

Низький рівень операційної ефективності державних банків (без «Приватбанку») пов'язаний із негативними результатами роботи АТ «Ощадбанк» та АТ «Укресімбанк». Надмірно висока частка операційних витрат у доходах (CIR) зазначених банків пов'язана з високою вартістю фондуювання і низькою дохідністю кредитного портфеля. Вподальшому, якщо не буде знижено ставки за депозитами та сформовано якісний кредитний портфель вона й надалі залишатиметься такою. Російські банки мають низьку операційну дохідність, як і ефективність, через несприйняття населенням України російського бізнесу у зв'язку з війною Росії проти України.

Таблиця 2

Динаміка рівня доходів та витрат банків

Групи банків	Роки					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Темп змін доходів, %	94,8	95,73	93,4	1,15	1,19	1,03
Темп змін витрат, %	101,0	131,7	58,4	0,89	1,01	1,14
Коефіцієнт режиму економії	1,07	1,33	0,63	0,77	0,85	1,11

Джерело: побудовано автором на основі [8]

На противагу операційної ефективності, за 2020 р. чиста процентна маржа зросла в усіх групах банків. За досліджувані роки вона є найвищою, становлячи 5,8% середньо по системі. Таке стало можливим завдяки високому спреду між процентними ставками за роздрібними кредитами банків, на які попит зростав, та невисокими ставками за депозитами. Темпи зростання чистого процентного доходу у 2020 р. різко знизилися порівняно з 2019 р. та надалі сповільнюватимуться. Основною причиною даного явища є те, що ставки за банківськими кредитами знижуються швидше, ніж за зобов'язаннями. Банківські установи в такий спосіб реагують на зниження облікової ставки НБУ, при цьому зменшуючи вартість кредитів для бізнесу. Ставки ж за гривневими депозитами населення до цього часу скорочувалися набагато повільніше [6, с. 79].

Тенденції зміни чистої процентної маржі протягом 2018-2020 років за групами банків демонстрували як зниження, так і підвищення, чим впливали на прибутковість банківської діяльності. Найбільша чиста процентна маржа у 2020 р. спостерігається в іноземних банків. Також вона у них найстабільніша і коливалася від 6,3% у 2017 р. до 8,2% у 2020 р. У банків з приватним капіталом період підвищення почався у 2018 р. і у 2020 р. досягла рівня 7,3%. Постійне зниження чистої процентної маржі відбувалося у державних банках по 2019 р. (до 2,1%), проте у 2020 р. вона дещо зросла і склала 2,4%. ПАТ КБ «ПриватБанк» за досліджуваний період активно збільшував процентну маржу і у 2020 р. її рівень сягнув 7,0%. Таким чином, тільки у державних банках досі залишається низька чиста процентна маржа.

Для забезпечення прибутковості банку його доходи мають бути більші за їх витрати, де оцінка динаміки витрат банку здійснюється за коефіцієнтами дієздатності банку та режиму економії, що характеризують стабільність банків (табл. 2). Коефіцієнт дієздатності банку показує, що у 2015-2017 рр. погіршився стан банківських установ, тобто вони стали збитковими [5, с. 577].

Із даних табл. 2 видно, що темпи змін витрат банку перевищують темпи змін доходів протягом 2015-2016 років. У 2016 р. таке перевищення було найбільшим і складало 35,97%. В період 2017-2019 рр. відбувалось економічне піднесення

країни яке характеризувалося зростанням доходів банківських установ. У цей період темпи змін доходів випереджали темпи змін витрат банків.

Коефіцієнт режиму економії витрат визначається співвідношенням темпів змін витрат та темпів змін доходів. Якщо розмір менший за 1, то банківські установи дотримуються режиму економії [5, с. 577]. Тобто, протягом досліджуваного періоду, банки цього режиму дотримувались протягом 2017-2019 років. В інші роки значення режиму економії було більшим за 1.

Висновки з проведеного дослідження. Результати дослідження дають змогу дійти висновку, що, незважаючи на вагомий вплив пандемії на функціонування банківських установ, загалом банківський бізнес працює ефективно. Варто зазначити, що подальший стан банківської системи в Україні не може бути точно спрогнозований, проте необхідно вміти передбачити деякі зміни, швидко розробляти та запроваджувати дієві заходи. Банкам потрібно вміти швидко адаптуватися до змін чинників, які впливають на їхню прибутковість, не виходити за межу їх допустимих значень та розробити ефективний механізм управління всіма статтями доходів, витрат банку та правильного використання одержаного прибутку.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

- Berger A. Efficiency of financial institutions: International survey and directions for future research. *European Journal of Operational Research*. 1997. V. 98 (2). P. 175-212.
- Житар М.О., Ясентюк А.С. Особливості функціонування банківської системи України в умовах пандемії COVID-19. *Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України*. 2021. № 1. С. 113-125.
- Завербний А.С., Сокульський Н.Р. Пандемія як каталізатор цифровізації банківської системи в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 2. С. 5-9.
- Кондіус І.С. Теоретичні засади дослідження ефективності корпоративного управління комерційного банку. *Економічні науки. Серія: Облік і фінанси*. 2018. Вип. 15. С. 90-102.
- Мудра Р.Р. Ефективність функціонування банків України на ринку банківських продуктів і послуг. *Економіка і суспільство*. 2018. № 17. С. 573-579.

6. Пась Я.І. Основні показники ефективності управління розвитком банківського бізнесу в Україні. *Вісник ХДУ Серія Економічні науки*. 2021. № 43. С. 72-80.

7. Погорєлова Т.В. До питання статистичного оцінювання ефективності банківської системи України. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2021. Вип. 2(47). С. 73-79.

8. Показники банківської системи. Офіційний сайт Національного банку України. URL: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id=34798593 (дата звернення: 03.02.2022).

REFERENCES:

1. Berger A. (1997) Efficiency of financial institutions: International survey and directions for future research. *European Journal of Operational Research*, V. 98 (2), pp. 175-212.

2. Zhytar M.O. Yasentyuk A.S. (2021) Osoblyvosti funktsionuvannya bankivs'koyi systemy ukrayiny v umovakh pandemiyi SOVID-19 [Features of the functioning of the banking system of Ukraine in the pandemic COVID-19]. *Zbirnyk naukovykh prats' Universytetu derzhavnoyi fiskal'noyi sluzhby Ukrayiny*, no. 1, pp. 113-125.

3. Zaverbnyy A.S., Sokul's'kyy N.R. (2021) Pandemiya yak katalizator tsyfrovizatsiyi bankivs'koyi systemy v Ukrayini [Pandemic as a catalyst for digitalization of

the banking system in Ukraine]. *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, no. 2, pp. 5-9.

4. Kondius I.S. (2018) Teoretychni zasady doslidzhennja efektyvnosti korporatynogho upravlinnja komercijnogho banku [Theoretical bases of research of efficiency of corporate management of commercial bank]. *Ekonomichni nauky. Cerija: Oblik i finansy*, no. 15, pp. 90-102.

5. Mudra R.R. (2018) Efektyvnist' funktsionuvannya bankiv Ukrayiny na rynku bankivs'kykh produktiv i posluh [Efficiency of functioning of Ukrainian banks in the market of banking products and services]. *Ekonomika i suspil'stvo*, no.17, pp. 573-579.

6. Pas' YA.I. (2021) Osnovni pokaznyky efektyvnosti upravlinnya rozvytkom bankivs'koho biznesu v Ukrayini [The main indicators of the effectiveness of management of banking business development in Ukraine] *Visnyk KHDU Seriya Ekonomichni nauky*, no. 43, pp. 72-80.

7. Poghorjelova T.V. (2021) Do pytannja statystychnogho ocinjuvannya efektyvnosti bankivs'koyi systemy Ukrayiny [On the issue of statistical evaluation of the efficiency of the banking system of Ukraine]. *Visnyk social'no-ekonomichnykh doslidzhenj*, no. 2(47), pp. 73-79.

8. Pokaznyky bankivs'koyi systemy [Indicators of the banking system]. Ofitsiyyny sayt Natsional'noho banku Ukrayiny. URL: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id=34798593